

2280 **Legelőcsöb** (2-3) Színes és fehér

FÜGGÖNYÖK!! ALSÓ-SZOKNYÁK.

Nagy választékban, egy ablakra 4 ft., 4 ft. 80 kr., 5 ft., 18 forintig.

Mindennemű új szabásu **krinolinok.**

Határozott gyári áron ajánlatnak.

Elfogadnak pedig, csipke-függönyöket, egy ablakra tisztítva, kijavítva és házhöz küldve 70 kr-ért.

FIGLER ANTAL és TARSÁ,
csipke és hímzések gyári raktárban Pesten, színház-tér, a régi német színház-épület, Deák Ferenc-utca szarkán.

Nagybani eladás. **Dietrich és Gottschlig** Részletbeni eladás.

első pesti

thea és rum-raktára

a „thea növényhez“

Pest, belváros kigyóter, gf. Teleki-féle házban,

ajánlja mindennemű kínai és kínai-orosz-theával ellátott legnagyobb raktárát; finom és legfinomabb minőségű fehér és barna jamaica rumot, cognac és arrakot; finom francia, belga és hollandi likőröket, spanyolbor és pezsgőborokat; francia, schweizeri s ausztriai chocholatét, valódi angol thea-süteményeket stb., azon biztosítás mellett: miszerint azon bizalmat, melyet eddig a nagyérdemű közönség részéről kiérdemelni szerencsés volt, — a jövőre nézve is tántoríthatlan szilárdsággal megőrizni föfeladata leend.

1 pint brasíliai rum ára üveggel együtt 1 ft.

Az árucikkek tisztaságát izléseért jótállás biztosítatik, — mert a theák nincsenek kitéve a különféle fűszerek, sajt, hering, petroleum stb. ártalmas kipárolgásainak, mint a csemegekereskedésekben.

Levélbeli megrendelések, az árucikkek értékével felérő összegig postai vagy vasuti utánvét mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek. — Teljes árjegyzékek, kívánatra bérmentesítve küldetnek meg. 2302 (1-0)

KOHN PHILIPPE dícséretesen ismert

ÓRA-ÜZLETE

Pesten, Dorottya-utca 2. sz. a., mint Patek, Philippe és társa genfi hírneves órágyárosok tanítványa ajánlja kitűnő, jó és olcsó óráit gazdag választékban 2 évi jótállás mellett, az alábbi árjegyzék szerint:

Ézüst henger-órák 4 köre 10 ft.	Arany remontoir-órák hőlgyeknek 85, 90, 110, 120, 135 ft.
„ rugóra 12 „	„ horgony-órák 15 köre 36 „
„ finom aranyfogláványal 14 „	„ arany fődéllel 45 „
„ hengeróra kettős fődéllel 15 „	„ kristály üveggel 58, 60 „
„ horgonyóra 15 köre 16 „	„ kettős fődéllel 18 „
„ finom, ezüstben nehéz 20, 22, 24 „	„ remontoir, sav. órák aranyban nehéz és arany fődéllel 110, 120, 145, 175 „
„ angol horgony-órák kristály üveggel 20, 22, 24, 26 „	„ Inga-órák, 8 naponkinti felhúzásra 16, 20, 22, 24 „
„ remontoir-órák 26, 30, 36 és 40 „	„ óra és félóránkinti ütessel 28, 30, 32 „
Arany órák sz. hőlgyek számára 4-8 köre 25, 30, 36 „	„ „ negyedóránkinti ütessel 48, 50, 55 „
Sav. arany órák hőlgyeknek 8 köre 40, 42, 45 „	„ Havi regulátorok 30-32 „
Arany horgony-órák 15 köre 50, 55, 60 „	„ Ebrésztek 5 ft., órával 7 „

Vidéki megrendelések a pénzügyes előleges beküldése vagy utánvét mellett, gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Órák cserében is elfogadtatnak.

Kijavítások, saját szerkezettől szerzők és gépek segítségével, Genf, Brüssel és Paris leghírneves órágyárakban 6 éven át szerzett tapasztalatok alapján 2 évi jótállás mellett, a legjobban eszközöltetnek a olcsóért számítottak.

Órák, melyek nem tetszenek, kieserlétnek. 2300 (2-12)

Előfizetési felhívás

MAGYAR UJSÁG

politikai napilapra.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra 1 ft. 50 kr.
Két hóra (november—december) 3 „

A pénzes levelek bérmentes küldése kérik.

A „Magyar Ujság“ kiadó-hivatala
Pest, egyetem-utca 4-ik sz. alatt.

Titkos 2233 (8-12)

betegségeket

még makacs és ádult bajokat is úgy kórodában, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatalosan vagy életmódjában gátoltatnak, gyökerelesen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban. 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal választolják, s kívánatra a gyógy-szerek is megküldetnek.

Építkezési felhívás.

A kolozsvári ev. ref. egyház Kolozsvártt a kül-magyar-utca elején, piacz-soron fekvő s kerttel a Szamosra rugó, ugynevezett „Liliom“ vendégfogadját előre megállapított terv szerint újabb szándékozván építtetni, az építési költségek 33 (harminchárom ezer) forintba állapítottak meg. Vállalkozni kívánók, kik az építést saját költségükön a fogadónak több éven át szabad használatra s azon idő alatt az egyházi pénztárba évenként 600 (hatszáz) o. é. ft. fizetése mellett eszközölni hajlandók volnának, f. évi december 1-ig jelentkezzenek kolozsvári ref. lelkész, t. Szász Domokos úrnál, kinek a terv s az építési feltételek megtekinthetők. 2296 (1)

Kolozsvártt, 1867. aug. 28-án.
Az ev. re. egyház képviselői közgyűléséből.

Ujonnan megnyitott raktára

BRÜNNER TESTVÉREK

es. kir. szab.

LÁMPA-GYÁRÁNAK

PESTEN,

uri-utca 2-dik szám, Trattner-Károlyi-féle házban, ajánlja a legbővebb választékban,

mindennemű petroleum- és ligroin-lámpáit;

legelőcsöb s legújabb díszes formákban,

a legelőcsöb gyári áron.

Ugyisint petroleum- és ligroin-olajait legjobb minéműségben, a legelőcsöb árak mellett. 2271 (4-4)

THEA és RUM

semkülönbön kitűnő magyar, rajnai, bordeauxi borait, valódi francia pezsgőket, hollandi Anisette, Curaçao, Benedictinusok Liqueurje, valódi francia Cognac és francia szeszt (Franzbrantwein), tisztelettel ajánl

Hollóssy Gyula,
Wurm-utca, Vogl-féle házban.
2272 (4-12)

Pest, november 3-án 1867.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy, négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile No. 22. és Hansenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 ukr.

Damjanics János.
(1804-1849.)

Az 1848-iki magyar szabadságharc legkiválóbb egyéniségeinek egyike Damjanics János honvéd-tábornok, a honvéd hadsereg legnépszerűbb hőse, kinek nevét s emlékezetét a gyász vég, mely érte, a martírság dicsőfényével vonta körül. Emlékét ugyan a szó szoros értelmében fölfrissíteni nincs szükség; de számos bajtársa s minden hazafi szívesen veendi, úgy hiszszük, részletéb életrajzát, minő tudunkkal még eddig nem jelent meg az időszaki sajtó hasábjain.

Damjanics János 1804-ben született Stásán, a 2-dik bányási határörzezdében. Hadi szolgálatát a császári sereg 61-dik számú Rukavina gyalogezredében kezdte meg, melyben, daczára szabad-elviségének, fokokint századosi rangra emeltetett. Ily állásban találta őt az 1848-iki nagyszerű fordulat. Az ekkor Temesvártt állomásozott századost rendkívüli örömmel ragadta az új alkotmány kihirdetése, s több ízben kikelt a régi katonai rendszer hiányai ellen. E miatt honából Olaszországba akarék áthelyezni, azonban a magyar minisztérium közbenjárására, a Szegeden alakult 3-dik önkéntes honvéd zászlóalj őrnagyává nevezetett ki, s benmaradt vészszel fenyegetett hónapban. Mint szigorú katoná, erélyesen rendezé, oktatta és fegyelmezé kedvelt zászlóalját. Szigorúsága által rend- és fegyhez szoktatott s lelkesítő példája által hősi elszántságra buzdított zászlóalja az ő vezetése alatt mindjárt kitünteté magát a ráczok elleni csatákban; később pedig ő a legjelesebb, leghatározottabb jellemű és legnépszerűbb hadvezérek sorába emelkedék, míg a 3-dik zászlóalj társai közt legvittebbnek tartották.

DAMJANICS JÁNOS.

Nemzetiségére nézve ő maga ráczmagyar vala; de azért annyira gyűlölte a magyar testvéreik ellen harcra kelt pártitű ráczokat, hogy mint megtéríthetlen ellenségnek, az egész faj végképeni kiirtását taná-

csak a jelesebb s döntő csatákat említjük föl.
Damjanics legelső expedíciója Turia, Szent Tamás és Földvár ellen volt intézve. Azután Török-Becse, Vrányova, Jankovác, Lagerdorf, Zichydorf, Karlsdorf, Alibunár, Nikolincz és Tomasovácznál történt ütköz-

tekben a 3 dik zászlóalj győzelmei által nagy tekintélyt vívott ki magának Damjanics. Hadjárataján koronája a jankováci éj homályából csillog fel, melynek alig volt párja a magyar hadjárásban, de mely talán tudva van egész azon apró részletig, hogy a szorult helyzetben Damjanics szuronyos fegyvert fogott erős markába, s 3-ik zászlóalja élén elkiáltotta magát: „Utánam fiúk!“ s kitört a szabadda mint Zrinyi Szigetvárból, s hozzálatott a bő aratáshoz. A siker, mely a merészsége és vitézsége által győztes 3-ik zászlóalj parancsnokának fegyverét követte, nem maradt felütnés nélkül, mert a hadügyminisztérium őt azonnal ezredessé nevezte ki.

1849-ik év elején a Bánáthban működő hadsereg nagyobb része a Közép-Tiszához rendeltetvén föl egyesülés végett, Vécsey a III-ik hadtest parancsnokságát önként Damjanics tábornoknak adta át. E hadtestnél senki sem is volt jelesebb, vitézebb; e hadtest az ő vezérlete alatt mindig győzött, egyszer sem veszített, s a legdöntőbb csaták sikerét leginkább ennek lehet tulajdonítani. E hadtestben voltak a rettenetesen vitézségű fehér kakas-tollasok és a veressapkások, t. i. a történeti nevet kivívott 3-ik és 9-ik önkéntes zászlóalj, továbbá a 46-ik és 47-ik honvédzászlóalj, a Schwarzenberg-és Porosz-herceg-sorgyalóság, Wasa és lengyel legio, a Hannover és Ferdinánd-huszárok, s a nagyhírű Freidenreich és Philippovszky-féle utegek. Mind megannyi edzett vitéz, a legbátrabb hős vezérlete alatt.

Márcz. 5-én Damjanics ezen hadtesttel vívta ki a nagyfontosságú szolnoki győzelmet. Különösen a 3-ik és 9-ik zászlóalj elszánt vitézségével rendkívüli dolgokat vitt itt végbe. A 3-ik fehér kakastollas zászlóalj szuronysegezve rohaná meg az ágyukat, — mi még soha I. Napoleon hadjárataiban sem történt — s noha a retentő kartácstűz egyszerre 52-öt sodort el

közülök, Damjanics tanítványai, mint a kalitkából kiszabadult oroszlanok, bámulatos elszántsággal nyomultak előre s mind a 11 együt, tömördek máltás szekérrel együtt elfoglaltak. Ugyanezért a veressapkások neki tüzelődve a 3-ik zászlóját működtetésének látására, szuronyszegezve rohantak egy nagy tömeg lovasságra, s megfutamlásra kényszerítettek azt.

Csata után Damjanics a 3-ik zászlóaljhoz lovacolt s fennhangon kiáltá: „Fiúk! büszke vagyok reátok. Ti az ördögöt is megveritek. Megérdemeltek, hogy mindnyájan tiszteljük legyetek. De: hol volna aztán az én 3-ik zászlóaljam?!“

A szolnoki csata után Damjanicsot érdemeinek némi jutalmául a szolnoki kerület országgyűlési képviselőjévé választá, mit ő szívesen vett, mert legfőbb büszkeségét helyezte a diadalmában, ámbar követték választásakor azt kéré ki küldőtől, hogy inkább csak a csatába engedjék őt menni, mint országgyűlésre, miután jobban tud harcolni, mint beszélni, s nagyobb élmény neki egy ütközet, mint a legszebb oráció!

A hortói, hatvani győzelem után következett a tápió-bicskei csata, melyben szintén Damjanics vitéz III-dik hadtestének lehet a diadal köszönni. Az isuzgéri véres csatában is eldöntőleg működött ő és hadteste, úgy hogy Kossuth, midőn Gödöllőn e hadtest elvonulását nézné, a 3-dik és 9-dik zászlóalj előtt kegyeletos tisztelettel emel le fővegét. Április 8-án Vác felé vonult, s azt ostrommal bevette. Ez alkalommal a császáriak részéről a vitéz Götz tábornok is halva maradt a csatamezőn. A rohamok mestere, Damjanics ez ütközetben is legnagyobb részt vett, s 3-ik zászlóaljbeli hős tanítványaival ismét a legfényesebb bravúrokat követte el. Azonban folytonos diadalainak tetőpontját a nagyszarlói ütközetben érte el, mely apr. 19-én vívott. E csata eldöntőnek nevezhető, melynek természetesen következménye a komáromi várnak ostrom alóli fölmentése lett, miben Damjanics III-ik hadteste szintén jelentékenyen működött.

A vár felszabadítása után, minthogy Görgei személyesen akarta vezetni Budavár ostromát, Damjanicsra bizá a hadügyminiszeri tárcza ideiglenes átvételét, leginkább azon célból, hogy a nagyfontosságú hadügyet s a sereg organizálását Kossuth gyámósága alól fölmentse. Azonban Damjanics, Debreczenbe leendő elindulása előtti napon kiközösítván a várból, lovai megbokrosodtak, ő kinyugrott a szekérből, s lábát kitörte. E véletlen csapás nagy szerencsétlenség vala nemcsak a hadsereg, hanem az egész forradalom ügyére nézve.

A béna bajnok eleinte Komáromban, azután Pesten a városligében fekvőt, hol barátai és tisztelői mindig nagy számmal látogatták, s szerető neje a legnagyobb gondal ápolgatója.

Midőn július elején a forradalmi kormány a fővárost most már másod ízben elhagyá, a még meg nem gyógyult tábornok is levitette magát Aradra, hol a vár parancsnoksága bizatván reá, azt védelmi állapotba helyezte. A világosi katastrofa után azonban ő is átadta Aradot, s mint fogoly hadi törvényszék elébe állítottatt, s kötélt állati halálra ítéltetett. Béna-sága miatt a vesztőhelyre szekerén vitték ki, s noha több pályátsátsát látá maga előtt kivégeztetni, lelki nyugalomát s derültségét utolsó pillanatilag nem veszté el. „Különös — mondá halála előtt — nekem, ki az ellenséggel szemben mindig első valék, most mint utolsóknak kell bezárnom bajtársaim hősi menetét.“

Damjanicsnál alig volt sajátosabb egyéniség a magyar hadvezérek sorában. Rendki-

vüli bátorság, elhatározottság, a legnagyobb vész közepett is bámulandó nyugalom és lángoló hazafiság, valának jellemének fővonásai. Nála vitézebb, elszántabb, merészebb, kitartóbb és szerencsésebb honvéd egy sem volt a magyar hadseregben. Igaz, hogy nagy taktikával kiszámított terveket nem készítet, hanem a csatamezőn a körülményekhez alkalmazni s a legkétesebb helyzetekben is gyorsan feltalálni magát, nagyon jól tudta.

Damjanics átalán véde minden jó honvédet, minden rendületlen vitézt szeretett és becsült, barátjának nevezett Népszerű bánás-móddja, személyes bátorsága s lelkesítő szónoklata által egész a diühősségig tudta honvédeit fanatizálni. A rohamot a csata poézisének nevezte, s legnagyobb gyönyöre telt a támadásban.

A rossz katonákat lenézte, ellenben jó katonáit minden kitélhető módon kitüntetni ügykezett. Velök evett, velök ivott, köztük tanyázott örömben és sanyarúságban; a köz-honvédet, ha kitűnő volt a csatában, barátilag ölelte, csókolta, mi alárendeltjeit mondhatlanul lelkesíté. Győzelmi jóslatait szentírásnak tartották.

Külsője néve magas, zömök; magassága meghaladta az ölet, mondhatni óriási természetű volt. Szemeiben rendkívüli tűz s a határozottság kifejezése ragyogott. Barna, teljes kidomborodott arcát sűrű, nagy fekete bajusz és terjedelmes szakál környezte, a férfias arc kopasz koponyáját nagyon kevés göndör haj borítá. Erőteljes csengő hangja összehangzásban volt egyéniséggel. Valódi bajnok, herkulési alak, kibén annál meghatóbb azon gyöngéd szelidség, melylyel neje iránt viselkedett, melylyel töle utolsó perczekben irit levelében s ahhoz melékelt (ön-maga által neje vigasztalására irit) imájában búcsuzott.

Im, ezek azon férfiu eltrajának legfőbb vonásai, ki diadalai és diésősége tetőpontján bitóra ítéltetett, hogy a szabadság vértanúja legyen! *Egy honvéd tisz.*

Viharos éj.

Eltépte lánészát a szilaj vihar, É s most kacagva nyargal szerzetészt; Darabra törte a nyilt ablakot, S halomra tépi a fák levelét. Inog a kereszt a toronytetőn, Az erdő vadja elaludni fél... Oly rémteljesen vonit künn az eb... — Oh ha tudnátok, hogy mit zúg a szél!...

Fényes tereben jár a fejdelem, Verejték-gyöngy ül izzó homlokán; A bíbor függöny ing az ablakon; Ő azt véli, hogy az ott véres árny... Onkénytelenül behunyja szemét, És érthetetlen dolgokról beszél. Oly rémteljesen vonit künn az eb... — Oh ha tudnátok, hogy mit zúg a szél!...

Szalmaágyon ül a szegény paraszt, Elaludnék, de cihen nem lehet; Azonkívül meg fázik is nagyon: — A szél elhordta a házfödelet. Bágyadt szemével a sötétbe néz, És gőnyedezve átkozza hogy él. Oly rémteljesen vonit künn az eb... — Oh ha tudnátok, hogy mit zúg a szél!...

Szenyves csapásokból indul a csoport, S halad nem ismert rejtek-úton át; Örvendve sugdoszák, mily könnyű lesz Most megrabolni az Ur templomát... Mennek, s a merre utjok kanyarog, A vészmadár ott szárnyaira fél. Oly rémteljesen vonit künn az eb... — Oh ha tudnátok, hogy mit zúg a szél!...

Riad álmából a vén uzorász; A vihar rázza künn az ablakot; „Hah! szerencsém, drágagyöngyem! Igen-igen, gaz rablók járnak ott!“

Beszémetlenül rohan fel s alá, Míg kincse fölött lerogy, el-alél. Oly rémteljesen vonit künn az eb... — Oh ha tudnátok, hogy mit zúg a szél!...

Szerény szobában ébred az anya, Kicsiny fiához hajlik csöndesen, Felkölti esőkkel — és suttogva szól: „Jer, imádkozzunk, édes gyermekem!“ S szeliden, halkán mondják az imát: „Jó atyánk, szívünk tebenned remél.“ Oly rémteljesen vonit künn az eb... — Oh ha tudnátok, hogy mit zúg a szél!...

Virraszt a költő, némán, egyedül, Kezére hajtja halvány homlokát; Ugy emereg a titkos hangokon, Kis méese mellett, egész éjen át... S midőn kitombolt künn a fergeget, S a láthatáron a nap újra kél: Bágyadt kezében megmozdul a toll, — S leírja nektek, mit zúgott a szél... *Imrefi János.*

Istené ügyem!

(Eredeti beszéd a székely népköltésből.)

Irta MERÉNYI LÁSZLÓ.

(Folytatás.)

II.

Az erdő közt.

Obsitosunk könnyű, gyors léptekkel haladt a szük hegyi ösvényen, jobb kézre hagyva Budvárát, mely kopasz, barna szirt-homlokával sötétben bántal az utasra; majd fölismerve benne fiát, panaszos hangon csodás dolgokat beszélt neki hajdani népes váráról, dobogó harci ménekről és vitéz üstökös ösökről, kik kebelében és környékén esendően aluszszák örök álmaikat; csak egyedül ő maradt meg, vészszél és viharral dacolva, hogy hirdesse az unokáknak a mult idők fenséges eseményeit és nagyszerű eredményeit.

A kicső mult panaszos emléke mellett utasunk kalap-levéve haladt el; tán a rég nem látott sötét várhegyet üdvözölte, tán csak azért, hogy magas, egyenes homlokát az erdő hős légrébe fűrészsze?! Ki tudná azt megmondani, látva az izmos harczói széles melle hullászatát, s esendes tüzben égő barna szemei ragyogását! Egyenes, szűles természet még nőni látszott, a mint a bérceoldalson sebeseen haladva, fekete hajfürtjeivel, az erdő közt szellegye nyelgenni kezdett, hozva, rég nem látott fiának öszl virággilátot az alatt elterülő völgy-kebelből.

Csodálatos! Ez az ember ma kilencz mér-földet hagyott maga után hatot gyalog, három szekeren, és mégis mily könnyen, mily gyorsan haladt azon az ösvényen?! Mi ad neki oly kitartó erőt, hogy a test nem érzi a súlyos fáradalmakat?

A szeretet! az füz láthatlan szárnyakat a széles vállra; az viszi, az hajtja őt fíradhatlanul! Hiszen körülötte minden, de minden szeretetről beszél: azt csevegi a beszédes patak, azt suttogják a játzi szellők s még azok a sárka levelek is a fákon mind azt rezgik, mért kell elválni az ágtól és — ő mennyi ideig volt távol!

Tízennyolc éve, hogy nem látta anyját, testvérét és rokonait, kik kitárt karokkal, kitárt szívvel, forró öleléssel, forró esőkkel várják.

És a kire szeretetben reszkető szív, ölelő karok, forró esők, örömben könyező szemek várnak, mért ne sietne az, mikor minden lépés, melyet előre teszi, közelebb viszi szeretete tárgyához?!

De oly szép is volt az az erőteljes férfi gyors menésében! Arca a lelkesedés láng-jával égett a közel viszontlítás édes reménye, szeméi epedve csüngtek a távolon s fehér magas homlokán apró gondfellegek suhantak át.

Szép lenne ellesni gondolatait; hisz egy nemese érző lélek megösmerésére szánt perczek tán nincsenek elveszve?!

Vajjon mit érezhet; miről gondolkozhatik?

Miről? van rokonszenves lelkének elég tárgya: az ismerős táj bájos képe, a közeli viszontlítás édes öröme, a távolból mosolygó anyai arc, a 18 tavaszt látott könyező testvér, az önzetlen rokonok nyájas arca, a régi ismerősök, gyermekkori pajtasok barátságos kémszorításai, a bekövetkező polgári életben a cselekvési kör kijelölése, az ezutáni tettős élet munkás képe, és a reményteljes jövőre tervezgetések, mind oly tárgyak, melyek szívet-leket, az ember egész lényét igénybe veszik s örökös munkásságban tartják...!

Tízennyolc hosszú évnek elszakadozott szárait kellett most összekötni s ismét ott kezdeni az életet, a hol ezelőtt 18 évvel elhagyta!...

Lehet, hogy a sok érzeményi és gondolati tárgy közül egy bájos alak, a leendő hitetárs nyájas képe sem hiányzott, körülvéve néhány mosolygó, piros-pozsgás székelly ivadéktól.

De nemcsak lehet, hanem valósággal is úgy van, hogy képzeményei közt egy kék szemű, bogár hajjú, dártás dereku székelly hajadon is ott állt a hártásban, habár befátyolozva, ismeretlenül!

De mindezen sűrűn rajzó képek közül leghatározottabban bontakozott ki az édes anya erőteljes alakja, nyájas arccal, barna szemével s kitárt karjaival a távolból is integetve fiának:

— Siess, siess, szerelmes gyermekem, én édes magzatom!!
Oh, a távolból mosolygó anyai arc, melyet képzeted varázsolt szüntelen elődbe, egészen megváltozott!

A tét arczra bú-redek szálltak, a fényes fekete hajzatra a tél zuzmarája ült és a nyájas mosolygó szemek behúzoltak messzemessze a homlokesont alá!

Minden, de minden megváltozott azon idők alatt, míg te távol voltál; a hajdani életvidor erőteljes alak helyett panaszos, gyenge, öreg asszonyt találsz, ki távolléted keseregve könytől sós kenyeret evett 18 év óta!

Ezért kever örömid közé ürümöt a viszontlítás; mert az arczon a redők, a beesett szemek, a fön az összhajszálak, mind hangtalan, erős vádat emelnek ellened, egyenként mutogatva magukat: ládd, ez arcz rózsái temiatad fonyadtak el, e hajszálak temiatad öszültek meg és e szemek temiatad húzódtak be oly mélyen üregeikkel!

Hiába sietsz; örömid nem lesz teljes; mert te azon hangtalan, néma vádak mind-egyikét érteni és érzeni fogod, s ekkor titkos bánat nehezkeedik lelkedre és felkiáltasz:

— Mindez énorment történt, háládatlan rosz fiuért, és csak azért, hogy a csatákban bömbölő ágyút jobb szerettem édes anyám nyájas beszédénél!... Hitvány, rosz ember vagy, barátom!...

De hogy mielőttink valósággal nem az, lessük el a félytátt gondolatait meneté:

— Szegény anyám! kedves testvérem! meg sem is ösmertek, míg magamat ki nem adom! Nem ösmer meg a faluban senki... Szegény anyám!... De hogyan is ösmertesem meg magamat? Ha egyszerre kirukkolok, nem jó lesz, mert még megáráthat neki a hirtelen öröm. Hopp, olyan gondolatom támadt, mint a peták! Elmegyek a falubíróhoz*) szállás kéri, aztán bekvártélyoztatom magam édes anyámhoz azon szín alatt,

*) Falubíró = közei bíró.

mintha üzenetet hoztam volna a fiától s nagyobb bizonyság okáért előmutatom az ajándékokat, miket különben is nekik vásároltam. Így lesz az jó! Aztán póstálgatva*) előadom, hogy azokat katona fiúk küldötte, hogy jó barátom, hogy haza jó, hogy utbávan, hogy a harmadik faluban van, hogy itthon van, hogy — én vagyok! Lesz aztán öröm, lesz sirás-rivás! Nem, nem adom ki magam az-nap, hanem más-nap! — Előbb kiszámlálom előtűt, hogy mennyi pénzem van. Anyám sóhajtózik a sok pénz láttára, hogy bárcsak az övé, hogy bárcsak az enyém volna, pedig az övé, pedig az enyém. S ha megtudja, hogy az a sok pénz az enyém: lesz öröm, lesz sirás, lesz minden! Így lesz az legjobbi! De hátha nem tudom magam megtartani; hátha egyenesen a nyakába borulok, mikor meglátom? Eh, katonásan tartom magam; katona vagyok én! aztán nem is illik hezzám**) az a nem tudom miféle!... Erős leszek — punktum! (Folytatás következik.)

Vándorlásaim és élményeim Persiában.

VÁMBÉRY ÁRMIN-tól.

(Folytatás.)

A hízi mulatságok képe is sokkal erkölcsösebb Konstantinápolyban, semmint a persák-nál. Az efendi-osztály, melynek minden tagja, kevés kivétellel, egy-egy pohárka rakit (pálinkát) szokott élvezni estenden, kisebb-nagyobb esportokban néha iddogálásra is egybegyül. Soká, igen soká kell a kis pohárkának törben járniok, hogy a társaság a hagyományó bonton-ról megfeledezzék, s a mámorban tulboldogok még akkor is csak annyiban térnek el a józan állapottól, hogy az ülés, felkelés stb. illemszabályait kevesebb figyelemre méltadják, a halk beszéd helyett fosztelonebbül kezdenek társalogni, vagy a sarokban elvonult zenések művészetétől elragadtatva, némelyik élénken veri az ütenyt térdén, a másik pedig — ez azonban nagy ritkaság — a dallamot is énekl. Az ilyes ivás Törökországban rendszeren vacsora előtt szokott történni, s valóban alig látam egyetlen is, a kit azután az asztalnál való megjelenésben netalán az ittasság megakadályoztatott volna. A persa fővárosban az e fajta mulatság sokkal zajosabban szokott végezheenni, s nemcsak az illem határait lépi át, hanem valóban orgániának is nevezhető. Az ilyen tobzódásnál ritkán hiányzanak a tánczosnók, kiknek művésze, mint alább majd elmondandjuk a legkritikább erkölstelenségein alap. S e dorbézolásban nemcsak ifjak és vének vesznek részt együtt, hanem, a mi Konstantinápolyban soha sem történik meg, itt nem egyszer meg a nők is megjelennek. Ezen erkölcsi állapotok fölött annyival inkább is esodálkozhatunk, mert hiszen a persák, kora ifjuságuktól fogva az iszlám-világ legelső moráltáinak olvasásával foglalkoznak, minden eszekegetik a kiváló finomság színtet akarván magán hordani.

Ha már most a társadalmi élet különbségeinek ezen néhány halvány vonása után párhuzamot akarunk vonni a két főváros építészeti művei között: bizonyára nem lephet meg senkit sem, ha azt állítjuk, hogy Stambul, a bizanti császárok e régi székhelye, méltán sértve érezheti magát, midőn mi a régi Rhagesz romjaira csak az újabb időkben ráépített nyomorúságos Teherannal akarjuk összehasonlítani. Rhagesz, az ő hajdankor, sőt még a középkornak is nevezetes régi városa, valóban óriási volt mind terjedelmére, mind pompás épületeinek számára nézve, de mindezekből egyptir romon kívül (s pedig ezek is már csak az arab korszakhoz tartoznak) semmi fenn nem maradt, s a mi a mai Teherannak van, az csak a Kadzsarok harcias turkdynasztiájának műve, kikről a szép művészetek kedvelése nagy bajjal tudott egyptir állit kiengolagni. A belvárosban álló királyi palota, melyen a szél könye-keve szerint átűtűrés: falai minden arabeszkje és aranyozása dözára, igen szomorú benyomást tesz a látogatóra, sőt még a persák által oly fennen magasztalt azon részek is, hová az Európából hozott művészeti és fényűzési ezikeket helyezték el összeviszva, ezek is inkább valami diszúruraktára emlékeztet-

nek, semmint királyi palotára. Hogy ez nemcsak Dolma Bageseval egybe nem hasonlítható, mely tündéri fényben emelkedik a Bosporusz partján, s nemcsak Begler-Beg szeraila nem, mely bárha fából van is csak, de belülől gyönyörűen el van látva mindennel, sem általában a szultán legkisebb palotájával sem, — sőt még azon jalik-kal (nyaralók) sem versenyezhet, miket az előkelő török fömöltóságok szoktak maguknak építtetni, ezt, ugy hiszem, mondani is felesleges. Ha a persa a Nizamieh, Nigariszat vagy a Kaszri Kadzsar (Kadzsar Kioszk) palotákat, mely utóbbi a város-tól mintegy félóránira fekvő kised halmon áll, az ő szokott nagymondhatóságával leírja, az ember valóban azt hinné, hogy mindezek igazán keleti fényben uszó nyaralók, — azonban távol legyen! az ember vajmi nagyon csalódik, az új persa építézet zót sem érdemel, diszitései kiáltók, feltűnők ugyan, de nem szépek, a kertek vagy elhanyagoltak, vagy mind valahány a legkezdtelegesebb állapotban, a szökőkutak csak igen csekélyek és mind régi szabásnak, egy szóval a királyi palotákat Persiában csak azért magasztalják oly nagyon, mert építéseiük, realis értékeiket rendkívül túlhaladó összegbe került, melynek — természetesen — fele is a vállalkozók és magasabb hivatalnokok zesebe vándorolt.

Egyébiránt a szunnita főváros roppant fölényét maguk a persák is elismerik s azt legjobban a következő adoma bizonyíthatja: „Egy persa sah, ki előtt a boszporusz-parti palota nagyon magasztaltatik, előhivatá udvari főépítészt, s megparancsolta neki, utazzék haladéktalanul Stambulba, vegye szemügyre az ottani épületeket s azután Iramba visszatérve, emeljen ott hasonlót. Az építész elutazott. Vissza is tört azután nemokára, megjelent a fejedelem előtt s így szólott: „Uram, trónod számolyára teszem le fejemet, mert lehetetlen parancsokat teljesítenem, a konstantinápolyi palota utánzásra felülmúlja minden én tehetségem.“ „S vajon miért?“ dörög feléje haraggal a fejedelem. „Uram — viszonzá amaz — benső szépségeit még nem volna nehéz utánozni, de falai aljához naponkint két világfejedelelem dörzöli oda homlokát hódolota jeleül, — és ezt nem lehet utánozni!“ A persa művész ugyanis a szerail falainál zsongó fekete és márvány tengerek hajait érette. Fejedelmeknek mondia utakat, melyek a szultáni lak előtt hódolatukat mutatják be, s valóban jóformán igaza is van, mert olyan tulajdonokat, minők Konstantinápoly körül egyesülnek, más egyebütt a természet sehol sem tud felmutatni.

Épen oly roppant nagy a különbség a két főváros éghajlata között is. Stambulban is van hideg, mely a faházakban nagyon is érezhető, s van meleg is, mely a nyári hónapokban némely város részekben, mint például Aksezerajban, meglehetősen nyomasztóvá válik. De van e mellett két hatalmas mérsekelője is, télen a déli szél, s nyáron az északi, melyek az éghajlati kellemetlenségeket jóformán mérsékelik. Teheranban a tél elég enyhe ugyan, de anyival borzasztóbb a hőség, a nyári nap nyomasztó forrósága; s bárha a házak szelelökkel vannak is ellátva, mégis a város bensejében nyaranta, forró időjárásokról, még maguk a persék is kiálhatatlanok.

II.

A király és udvara.

Naszr-ed-din Sah, Iran mostani uralkodója, még csak 16 éves volt, midőn az 1848-ik szept. 6. atyja, Mohammed Sahnak haláláról értesült. Nem, mintha talán azt valami nagyon szeretett volna, hanem más egyéb vetélytársa nem lévén. Veli Ahd-dá (trónörökös) nevezetett ki, s mint ilyennek, át kellett venni törvényes szokás szerint Azerbaidzsán tartományának kormányzatát. A trónváltás Irában rendszeren zűrvárokakkal, küzdelmekkel, sőt véres polgárlaborokkal szokott egybekötve lenni. Az új uralkodónak kiváltképén teli erszennyel kell el látva lennie, hogy az egyéb követelőkkel eltehesse láb alól. — Naszr-ed-din Sahnál azonban épen ez hiányzott legjobban. Az egész piszkosságrig zsugori Hadzi Mirza Agaszi, atyjának vezírje, soha sem juttatta pénzhez, s midőn most Teheranba akart menni, a trónt elfoglalandó, minden szükséges, sőt nélkülözhetlen eszköznek hiányával volt. Kölesőnt akart kieszközölni a tebrizi kereskedőknel; de a persák nem merték pénzüket neki adni, s csakis a görög Ralli és társa kereskedő-háznak kölcsönözhető, hogy az attól nyert pár ezer arannyal utnak indulhatt. Naszr-ed din Sah nem is feleltékett meg ezen szíveségről, s fél év múlva gazdag ajándék kíséretében küldte meg tartozását. Az első cso-

*) Póstálgatni = valamit példátul előadni.

**) Hezzám = hozzá.

magra ez volt írva: „Ezt Naszr-ed-din herceg küldi.“ a másira „Ezt Naszr-ed-din király.“

A tizenyolcz éves uralkodó, ki e fölött annak előtte még a legnagyobb elvonultságban és félelemben is élt, nem tarthatta volna kezében sikeresen a kormány-gyeplőt, ha olyan férfit nem állt volna oldalánál, mint Mirza Taki Khan, kivel Tebrizben ismerkedett meg, s ki öt veziri minőségben követé Teheranba. Ezen férfit, ki egyenes szívűségére, hazája szeretetére, ritka belátására és status-bölcsességére nézve, nem Persia történelmében, hanem az egész kelet újabb korszakában valóban páratlan, vaskézzel ragadta meg Iran regeneratiójának óriási munkáját. Igazán esodálatraméltó, hogy rövid idő alatt mennyit tett a földmívelés és kereskedelem emelésére, azon terhek könnyítésére, melyek a földművelőt már-már tönkre tették, s a persa befolyásnak tekintélynek az ország határain túl való sokasbitására. Még az olyas meggyökerezett hibákat is, minők a megvesztegethetőség, a fényűzés s némely osztályok veszedelmes kiáltásai, ezeket is meg akará semmisíteni s a szerénység példájával maga járván elől, a Nagy-vezir czimet visszautasítá s helyébe Emiri Nizan, rendfőhelyelő, nevet vön fel, s csakis utóbb, midőn tettei a világot bámulatra ragadták, maga a nép, Emiri Kebir (nagy Emir) disznévvvel tisztelt meg őt. Nem esoda tehát, hogy e térfiúnak a nagyok elvetemedett és romlott körében sok és hatalmas ellensége támadt. Ezeknek élén maga az anya- királynő állott. A ifju király sokáig siket volt minden sugarlás ellen, s midőn e férfit legjobban vádolnák előtte, épen akkor adta neki nőtül tulajdon testvérét, — de végre gyenge jellemé mégis eltéríté az igaz utról. A tevékeny

Az új-caledoni vampyr.

egész Iranban bizonyára ő a legműveltebb férfiú. Meglehetősen jártas mind az arabok, mind tulajdon országának irodalmában, folyékony, jó írályva van, kalligraphikus írása, meglehetősen rajzol is*), e mellett a francia nyelvben is jártas, de különösen bámulatosak földirati ismeretei, a miről saját magannak is volt alkalmam meggyőződni. Senkit sem találtam egész Iranban, a ki Közép-Ázsiáról oly alaposan tudott volna beszélni, mint ő, de e mellett a többi világrészek földrajzát is tökéletesen ismeri s tulajdonké-

csak magát az uralkodót, hanem még rokonait is a legnagyobb tisztelet illeti. Ezek a külvilágtól egészen elzártan élnek, s bárha több évig laktam Konstantinápolyban, ritkán találkoztam egy-egy olyan pasával, ki az uralkodó testvéreivel érintkezhetett volna. A Kadzsar dinasztiában épen ellenkezőleg áll az eset. Minthogy itt a fejedelmek, alattvalóik közül is házashozhatnak, a királyi rokonság aránytalanul jobban el van terjedve. Különös példának kivált Fethali Sahot emlegetik, ki, a mint mondják, százánál több törvényes gyermekeket hagyott maga után. Testvérei hasonlóképen nem csekélyebb számu utódoknak örvendhetének, s így nem esoda, ha a királyi család tagjai annyira megszapordtak, hogy az uralkodó fejedelemnek csak legközelebbi atyjafiára lehet gondja, s ha az államkincstárt nem akarja nagyon igénybe venni, mi egyéb-iránt Iranban nem is jut eszébe senkinek sem, — kénytelen egy egész osomó királyi herceget minden figyelem nélkül hagyni. Ezek annak okáért, hogy megélhesenek, kénytelenek sokszor minden osztályba begyúlni, mindenféle életmódot megragadni, s képzelhető, milyen csodálkozva néz itt az olyan utazó, ki Konstantinápolyban huzamos időt töltött, egy-egy asztalra, szakácsra vagy lovászlegényre, ki neve után oda teszi a Mirza czimet, mi ebben az esetben herceget jelent, s mostani alacsony állása dacára, az ereiben folyó királyi vérről.

Zolym-Lipese vára. — (Keleti Gusztáv eredeti rajza.)

pen ez képezi kiválólag kedvező tanulmányát. — Minthogy szellemi képzettségének fensőbb-sége folytán sem udvaránál, sem miniszterei között nem igen talál olyanokat, kikkel hasznos mulatságban tölthetné idejét, nem is esoda, ha udvari környezetét unalmas etiquettjével nem szereti valami nagyon, s inkább Teheran környékén tesz kirándulásokat, ha csak szeréteheti, vadászni megy. Az évrnek legalább is három-

*) Így a többi között dr. Polak, egykor különösen kedvelt orvosát is lerajzolta s ezt írta alája: „Croqui de Nasr-ed-din Chah.“

negyed részét ezen szenvedélye kielégítésének szenteli, a mi kitanó vadászása tette, s minthogy az idő minden viszontagságával dacolni megtanult, testileg sokkal edzettebb, mint sokan nagyjai közül, kikre nézve nem lehet gyötrelmebb kötelesség, mint urokat fagyban s hőségben a szabadba követni. A mily jól érzi magát annak-okaért a király e kirándulások alkalmával, ép oly kellemetlen neki palotája benseje, armánykodásai, nejei cselészövényei, az őt környező tisztek csuszás-mászásai, kikben egybíránt oly kevéssé bízik, hogy magán kinceit nem egyszer még vadászataira s egyéb utazásai alkalmával is magával viszi.

Nagyon meglepett engem általában az a különbség is, mely a török és persa birodalom uralkodóinak mind személye, mind általában egész utvári élete között létezik. Azt a nymbust, mely Oszman régi dinasztiáját mind e napiglan dicsőséggel és hódolattal környezi a Bosporusz partinál, az oly sokszor előfordult trónváltozások folytán hiában keresnők Iranban. Így az udvari etiquette, bárha túlsóleg modernizálva van is, alapjában véve most is a régi még; a mi Persiában lehetetlenné lett, Törökországban nemcsak magát az uralkodót, hanem még rokonait is a legnagyobb tisztelet illeti. Ezek a külvilágtól egészen elzártan élnek, s bárha több évig laktam Konstantinápolyban, ritkán találkoztam egy-egy olyan pasával, ki az uralkodó testvéreivel érintkezhetett volna. A Kadzsar dinasztiában épen ellenkezőleg áll az eset. Minthogy itt a fejedelmek, alattvalóik közül is házashozhatnak, a királyi rokonság aránytalanul jobban el van terjedve. Különös példának kivált Fethali Sahot emlegetik, ki, a mint mondják, százánál több törvényes gyermekeket hagyott maga után. Testvérei hasonlóképen nem csekélyebb számu utódoknak örvendhetének, s így nem esoda, ha a királyi család tagjai annyira megszapordtak, hogy az uralkodó fejedelemnek csak legközelebbi atyjafiára lehet gondja, s ha az államkincstárt nem akarja nagyon igénybe venni, mi egyéb-iránt Iranban nem is jut eszébe senkinek sem, — kénytelen egy egész osomó királyi herceget minden figyelem nélkül hagyni. Ezek annak okáért, hogy megélhesenek, kénytelenek sokszor minden osztályba begyúlni, mindenféle életmódot megragadni, s képzelhető, milyen csodálkozva néz itt az olyan utazó, ki Konstantinápolyban huzamos időt töltött, egy-egy asztalra, szakácsra vagy lovászlegényre, ki neve után oda teszi a Mirza czimet, mi ebben az esetben herceget jelent, s mostani alacsony állása dacára, az ereiben folyó királyi vérről.

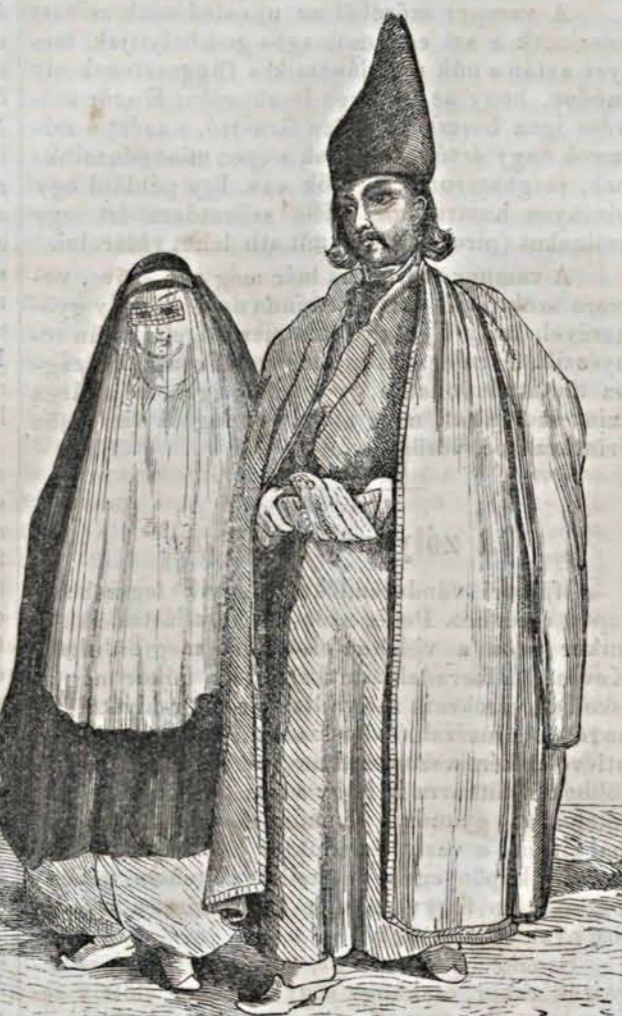
Természetesen az irani királyi család magánvagyona is sokkal kevesebb, mint a törökországi oszman dinasztiáé, mely utóbbinak minden tagja a szép és gazdag birtokos, vám-jövedelmeken, s bizonyos városokon és tartományokon kívül, miket mindjárt születése után mintegy zsebpénzüll kap, az állampénztárból azonkívül még busás havi pénzben is részesül. A kadzsarok gazdagsága kiváltképen a király magán kincstárából áll, mely pénzül a legjobb időkben sem igen megy többre öt-hat millió aranyból, drága ékszerekben azonban

valósággal gazdag. Oly szerencsés voltam, hogy ezt egykor a török kötet kíséretében megláthatam, s azon rövid jegyzetek után, miket magamnak hamarjában tehettem, némelyeket közölni is akarok felőle. Első s legzebb darabja e kincstárnak a nagy Derjai-nur-gyémánt (világosság tengere), melyet Nadir Sah hozott Indiából, s melynek egyedüli vetélytársa csupán az angol kincsárban létező Kuhnur (világosság hegye). Mikor én látam, egy övbe volt foglalva, s a nagy, hosszudak s közepén emelt drága kő valóban csak olyannak látszék előttem, mint valami közönséges hegyjegecz. Van itt azután egy értékes rubin, melyet Tavernier a híres francia utazó adott el, s ugyszintén van több más gyémánt s három nagy smaragd, melyeket Nadir Sah hozott Indiából. Mondják, hogy azon igaz gyöngyök is igen nagy értékűek, melyeket közbe-közbe egy-egy smaraggal fűzöttek, nagy ünnepelemek alkalmával a király mellén szokott hordani. A gyémántok közül, az előbb említett nagyon kívül, leghíresebbnek mondják azon másikat tizek, miket a király egy diszruháján gombok gyanánt szokott viselni fősével egy-egy oldalon. Van ezeken kívül még számos öltönydarab, melyek a leggazdagabb drágakövekkel egészen elborították, — ilyenek például: egy küledze (felöltöny), kiválólag szép sawbló, melynek nyaka, hajtókája s melle tele vannak gyémántokkal. Ilyen a Tadzsai kecsma (korona-alaku kucsma), melynek esucán kis tojás nagyságu smaragd van, több gömbölyű vánkos, szőnyeg s más egyéb ruhaneműek, mik drága ékszegeikkel a szemet majd hogy nem vakítják. Van ezeken kívül hat vagy nyolcz királyi páleza, több gazdagon diszített fogantyús kama, nagyszámu drága öv s más egyéb sulyos arany és ezüstneműek.

A dinasztiá ezen magán birtoka fölött mindig maga az uralkodó rendelkezik korlátlanul s a család egyéb tagjainak, valamint tulajdon nejeinek is be kell érniük azzal, mit az ő nagylelkűsége nekik ajándékolni juttat. A hercegek ennek folytán csak úgy lehetnek gazdagokká, ha maguknak vagy szorgalmuk, vagy valami zsiros hivatal által szerznek birtokot, s a király nejeiről tudva levő dollog, hogy ezek zsebpénze gyakran oly csekély, hogy tolettejük legszükségesebb kellekeit is alig tudják megszerezni. Már maga e most említett körülmény is elegendő ok arra, hogy Iran előkelő leányai nem tartják különös szerencsés-jüknek, ha a királyi kegy őket tiszteli meg, sőt van akárhány olyan szülő, a kit egészen boldogtalanná tesz az a körülmény, ha a király az ő gyermeküket akarja nőül venni, minthogy szülöttüket nem örömet tesz ki az udvari armányoknak, s az uralkodó változékonny szeszélyének.

Senki előtt sem lehet tehát feltűnő, ha azt mondjuk, hogy a teheráni királyi hárem nagyban különbözik a boszporusz-parti gynaceitól. Bárha ez utóbbinak tagjai egyesegyedül pénzben vett csirkaszi leányokból állanak (mert a török szul-

tánok alattvalóik családjából nem házashozhatnak), a mi a szabadságot, pompát, fényt és befolyást illeti, a konstantinápolyi hárem-hölgyek állapota sokkal fényesebb, mint irani hasonfeleiké. Emlékezem, hogy Abdul Medzsid szultánsága korában,

Persa és persanó. — (Persiában készült eredeti kép után.)

több, bárha pénzen vásárolt Kadín, hihetlen mértékben uralkodott mind a szultán, mind az egész ország fölött. A többi között csak az egy Szerfiraz Hanimot akarom példálul felhozni, ki fejedelmi urát oly rettegsében tartotta, hogy ennek a nő-

s testvéreinek egyike semmi kifogást sem tehetett ellene, midőn nem nagyon rég, a király három olyan magas rangú hivatalnoknak jegyezte el egymásután, kiket ezen kitüntetésre méltónak ítelt. Egybíránt azon körülménynek is igen sokat lehet tulajdonítani, hogy Naszr-ed-din Sah, a mi a keletieknél vajmi nagy ritkaság, nem kedveli különösen az asszonyokat, s így a háremet elhanyagolja. Nagyon ingatag lévén szerelmében, a király néha mindent el szokott követni, hogy egyik-másik iráni szépséget, kinek tekintete királyi szívet véletlenül megsebezte, hatalmába kerithessen. A legkisebb bü nélkül elvál egyiktől, hogy a másikat elvehesse, de a kegyenczők szerencseséjllaga rendesen csak igen rövid ideig szokott tündöklelni; mert a király, rabja lévén a vadászatainak és a katonai életnek, esakhamar megújja a háremet és annak bájos lakóit, s örül, ha töltik megszabadulhat.

A teheráni királyi család körében tehát teljesen hiányzik a bensőség és bizalmasság azon köteleke, mely Konstantinápolyban mind a kegyenczőt, mind az exkadín-eket urokkal egybefűzi. A teheráni királyi család minden tagja arra törekszik, hogy egyik a másik rovására meggazdaguljon. Minden egyesnek lelkében bizalmatlanság és vak önzés honol. A szigorú, erélyes fejedelem félelmet gerjeszthet ugyan személye iránt, de szeretetet soha sem, s emélfogva könnyen érthető, hogy a fiatal Naszr-ed-din Sah, ki bárha nem mutatja is, keresztül lát család életének nyomorult viszonyain, csak akkor érzi egészen jól magát, ha távol a palota dögleletes légkörétől, távol az őt körülöngő tömeg armánykodásaitól, künn a szabad természet ólén magán-élvezeteit felkeresheti. Hogy a királyi nőkre térjünk vissza, ezekről meg kell jegyezniük, miszerint elteltintve azon eszközök korlátoltságától, melyek szolgálatukra állanak, személyes szabadságuk is sokkal lebilincseltebb, mint a konstantinápolyi esizári urhölgyeké. A ki e most említett városban ünnepnapokon a esizári fogatok gyakran nagyon is hosszú menetét látja, a legzebb lovak által vont diszkocsikat, melyekből gazdagon öltözött, drága kövek és más ékszerek

Gayon sirja, a hárem-Iszkeleszi temetőben, Santari mellett. — (Fénykép után.)

tulajdon kértére bele kellett egyeznie a Tewfik bey-el, titkos kedvesével, kötéendő házasságába, miután a szultán magát tőle törvényesen elválasztatta. Ilyesmi Persiában hallatlan. A király egészen kényekedve szerint rendelkezik nővérei, nagynénjei s tulajdon leánya keze és szive fölött,

fényében uszó hölgyek, minden őket környező eunu-chok daczára, egészen fesz-telenül úzik szerelmi tré-fáikat, a ki tudja, hogy Göttsuban vagy az édes vizeknél hogyan enyelegnek és tréfalnak ezek az őket körülzsi-bongó ifju efendi-világ-gal, azt bizonyára igen meg fogja lepni, ha Teheranban egy kék zsakba öltözött királyi hölgygyel találkozik. Al-lása fényét semmi sem mutatja, ha csak azon ütéseket nem, melyeket az őt környező ferasok osztogatnak a tömegnek, hogy minden tekintetet elfordítsanak róla. Smég az ilyen kalitkában való sétálás is igen nagy ritkaság, mert az egyiknek vagy nincs sem szükséges ruhaneműje, a másik talán ékszerait zálogosította el, s valóban e nők sorsa egyáltalában nem irigylésre méltó, s hogy rangjuk mily jelentéktelen, semmi sem bizo-

TARTALOM

Irodalom és művészet.

*(Izso Csokonay-szobrásdól) Gondy és Egy debreczeni fényirója fényképeket készített, melyek e szobornak kitűnősebb felől tesznek bizonyosságot. — Izso jelenleg Pesten van; Pákh Albert mellészobor-mintáját hozta magával; ez is megelégedőleg hasonló az eredetire. — Jelenleg Bécsbe megy jeles szobrászunk, hogy munkát keressen valahol, mert itthon nem talál.

— (Fessler híres „Magyarok történetének“) új kiadása jelent most meg német nyelven Lipcseben Brockhausnál. Klein Ernő dolgozta újra és látta el jegyzetekkel, Horváth Mihály pedig előszóval látta el, az egész mű 16–20 füzetre terjed, s most a 4-ik füzetet bocsátották ki. Minden füzet ára 20 német garas.

— („Kalauz“) cím alatt „a tanügy és népközüvelés barátai számára“ szerkesztett lap mutatóványozást tettünk. E lap Pécsen jelenik meg, s már a 4-ik évfolyamán jár, de most nagyobb és terjedelmesebb lesz, mint eddig. Szerkesztő Szauer Antal. Előfizetési ára: félévére 2 ft., negyedévre 1 ft. 30 kr.

*(„Ungarische Revue“) című folyóirat fog megjelenni Lipcseben. A híres Brockhaus fogja kiadni egészen olyan alakban, mint a minő a párisi „Revue des deux mondes.“ Szerkesztője lesz dr. Riedl Szende, s munkatársai közt olvassuk Henszmann Imre s többek nevét. Célja a vállalatnak megismertetni a művelt külföldet a magyar tudomány és irodalmi mozzanatok.

*(Corand Károly francia nyelv-tanár) el, és cím alatt: „Poème sur le Couronnement de L. L. M. M. le roi et la reine de Hongrie“ francia költemény jelent meg a koronázás dicsőítésére. Ugyanő „A la Hongrie“ című ódát adott ki, és sajtó alatt van tőle a „Le drame de Quere-taró“ elégiája.

*(Bánó József) röpírat jelent meg, azok a czikái, melyeket a „Pesti Napló“ban Kossuth 28-iki levelére írt. Ára 20 kr.

*(Az oroszok honvédegyülése) iró-díj nélkül engedi át a műkedvelő-társulatoknak az eredeti és fordított szövegeket, oly feltétellel azonban, hogy a fordítást a szerző aláírásával adják meg, azaz a fordítást a szerző aláírásával adják meg, azaz a fordítást a szerző aláírásával adják meg.

*(Debrecezből) írják, hogy a színházat nagyon partolják, s a színészekkel meg vannak elégedve. A tudósító kiemeli az intendáns — Kiss Sándor — ügybuzgalmát és sikeres működését a színházi bizottság, s abban különösen Komlósi Imre és Kerekes József urak érdemeit.

— (A magyar gazdaság) hangversenye, okt. 30-ikán a vígadóban, sikerülten folyt le; Human dalait, Potényi hegedűjét kiváló tetszés-jelekkel kísérte a közönség. Fűredi népdalai a régi hatást tevék; Lendvayné alkalmi szavallata s a többi pont is általában a közönség tetszése közt folyt le.

*(Uj zeneművek.) Rózsavölgyi és társa mű-kereskedésben megjelent: 1) Non ti scordar di mè — „Ne feleddj el engem,“ románca, sopran s tenorra, zongorakísérettel. Szerző Boccolini Hector, ára 60 kr. — 2) Magyar nóták, zongorára, Németh Jánostól: Öt forintos. Lefelé folyik a Tisza. Bőszörményi-áda. Fityoros. Mártogató. Czifra nótá. Ára 70 k. — 3) „Elfogyott a bankó.“ Csárdás zongorára, Matók Bélától. Ára 60 kr. — Szintén Rózsavölgyinél megjelent: 4) „Lajos bácsi dalai.“ Zongorára írta s a honvédegyuleteknek Árpád Jenő. Ára 50 k. — 5) „Kossuth Lajos nagy hazánkfának Lajos bácsi nótája.“ (Kossuth-induló.) Szövegét írta Kunsági; zenére alkalmazta Németh János. Ára 80 kr.

Egyház és iskola.

*(Aradon) a főlemb tanárok fizetése 720 frtra emeltetett, a külvárosiaké 620 frtra. A két protestáns egyháznak a közlegelőből egy sessio földet szaktanák ki.

*(A nagyváradi kath. főgymnasium) 1867. tanévre bejegyzett tanulók létszáma összesen 721. Ezek közül vallásra nézve 399 római katolikus, 151 görög sz. kath., 38 görög keleti, 8 ágostai, 25 helvét, 100 héber vallású. Nemzeti-egyre nézve 517 magyar, 12 német, 174 román, 6

szláv, 10 ruthen, 1 cseh, 1 ormény. A héberek — kettőt kivéve — mindnyájan a magyar nemzetiséghez iratták be magukat. A németek közül egy poroszországi születésű.

Közintézetek, egyletek.

*(Magyar tud. akademia.) Az okt. 28-án tartott philosophiai, törvény- és történettudományi osztályülésben — mely egyszersmind összes ülés is vala — Kubinyi Ágoston elnöke alatt, Konek Sándor t. tag olvasta „A nemzetek élete a párisi világkiállításon“ című értekezését. Kimutatta, mily feltűnőleg közelebb járt a jelenlegi kiállítás a két megelőzőnél a czél megközelítéséhez. A mi a kitüntetésekkel illeti, Ausztria (bele-számítva ezuttal a magyar korona tartományait is) ezekben kedvezőleg részesült; mert míg kiállításainak aránya a többi összes kiállításához 6%, addig az általa nyert jutalmak az összes jutalmakkal szemben 63%, 10/100-ra rugnak. — Konek után Hunfalvy J. Palgrave angol utazóknak Arabiában tett felfedező utait ismertette. Ezután összes ülési tárgyak következtek, azok közt bizottmányi jelentés a Konstantinápolyba küldendő deputációt illetőleg. A bizottság egy egész expediciót haját küldeni, s tagokul ehhez kijelöli Toldy Ferenczet, mint a középkeleti codexek tanulmányozóját, Ipolyi Arnoldot mint archaeologot, Vámbéryt az orientális dolgokra, Télfy Ivánt a görög okmányok megvizsgálására, s végre Pulszky Ferenczet, a ki saját költségen ajánkozván a bizottsághoz csatlakozásra, elnöknek választották. Azonban az értekezlet tudja azt, hogy az akademia jövedelmei nem engedik meg ezen utazás költségeinek fedezését: azért az elnök urhoz, mint egyszersmind vallás- és közkutatásiügyi miniszterhez fordul kérelmével, hogy az 1868. évi állam-butgetből az expedició kiadását fedeztesse. Az utra indulás, kedvező eredmény esetére, ápril vagy május hóban történne meg. E terv elfogadott.

*(A magyar kir. kereskedelmi miniszterium) megengedte, hogy a hírlapokra minden postahivatal fogadhasson el előfizetést, egyenkint 10 krajczárnyi díjért, mi által fölölseggel lesz az előfizetések külön beküldése, s azoknál 11 krall olcsóbb is az eljárás. Ugyanevak a keres. miniszterium abban is megengedett a bécsivel, hogy pénzküldemények távirati uton is történhessenek, természetesen oly állomások közt, hol fiókpenztárak vannak. Bécs és Pest közt a táviratilag küldhető legnagyobb összeg 5000, a többi állomáson 1000, a legkisebb összeg pedig 500 ftban van megállapítva.

*(Somoskeőy Antal dohnánya) a párisi nagy tárlatnál oly rendkívül feltűnést okozott, hogy habár elképc jelentetett be, és szabályszerleg semmi kitüntetésre nem lehetett igénye, kivételképen mégis bronzérmeket kapott. Megjegyzendő, hogy bronz-éremnél feljebbvaló semmiféle más dohány sem kapott.

*(A m. kir. vasutépítészeti igazgatóság) a nagyváradi-kolozsvári vasutépítéséhez szükséges talpfák szállítására pályázatot nyitott.

*(„Demokrata kör“) név alatt társulat van alakulóban Pesten. A felszólítás alálró m. e. 50 név közt ott látjuk Vidaos János, Csernátorny Lajos, Bőszörményi László, Heckenast Gusztáv neveit is.

*(Az „Anglo-Hungarian bank“) alapszabályait Ő Felsőke szentesítette.

*(A magyarországi müegylet) mostani állapotáról a „Fővárosi Lapok“ tárczája a napokban egy szakmirettel irt czikkel közölt. Írója Keleti Gusztáv, melegen ajánlja e hazai intézet pártolását, mely szükségét pótol, a mennyiben nálunk egyetlen közvetítője a haladottabb külföld művészetének.

*(A vécezi fegyház bérelte) ez év végével lejárva, a külföldön is jó híri Első magyar szalmakalpyár tulajdonosa, felterjesztet intéztek az igazságügyi miniszteriumhoz, melyben 200 feyenczek gyári munkáltatására való állandó átengedését kérik. Az ajánlat elfogadásával az állam jövedelme évi 1500 ftal növekednék, a feyenczek közhaszna, népies iparokban fokozatos okzerű kiképezést nyernének, mindenekelőtt pedig mód nyújtaték egyik sürgetőbb feyeház reformra, t. i. a tábérlatnak a munkabérléttől ki-sérletképen való elkülönítésére. Konek egyetem tanár a beadványhoz csatolt magánvéleményben kiemeli szalmakonfás, mint népipar felkarolásának nemzetgazdasági fontosságát, főképp hazánk föld-mivelő osztályára nézve, statisztikai adatok nyomán felemlytven ama roppant összeggel, melyekre Olaszországban, Helvetiában és Angliában a szalmakonfák és szalmakalpyok kiviteli forgalma rug. A feyenczer nézve, kiszabadulása után valódi áldás oly kézi munka elsajátítása, melyet önállóan minden töké nélkül csadalóstud nyertethet, s melyhez a legszebb és legalkalmasabb lyrats anyaggra hazánkban majdnem ingyen szert tehet.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

*(A magyar kir. kereskedelmi miniszterium) megengedte, hogy a hírlapokra minden postahivatal fogadhasson el előfizetést, egyenkint 10 krajczárnyi díjért, mi által fölölseggel lesz az előfizetések külön beküldése, s azoknál 11 krall olcsóbb is az eljárás. Ugyanevak a keres. miniszterium abban is megengedett a bécsivel, hogy pénzküldemények távirati uton is történhessenek, természetesen oly állomások közt, hol fiókpenztárak vannak. Bécs és Pest közt a táviratilag küldhető legnagyobb összeg 5000, a többi állomáson 1000, a legkisebb összeg pedig 500 ftban van megállapítva.

*(Somoskeőy Antal dohnánya) a párisi nagy tárlatnál oly rendkívül feltűnést okozott, hogy habár elképc jelentetett be, és szabályszerleg semmi kitüntetésre nem lehetett igénye, kivételképen mégis bronzérmeket kapott. Megjegyzendő, hogy bronz-éremnél feljebbvaló semmiféle más dohány sem kapott.

*(A m. kir. vasutépítészeti igazgatóság) a nagyváradi-kolozsvári vasutépítéséhez szükséges talpfák szállítására pályázatot nyitott.

Közlekedés.

*(A lánchíd) díjmentessé tétele iránt egy terjedelmesebb czikk jelent meg a „P. N.“-ban, mely adatokkal mutatja ki, mily nagy akadálya az ipar és kereskedelem fejlődésének e díj. Egyszersmind sürgeti, hogy építtessék még két híd, egyik a Gellérthegygyel szemben, a másik a Margit sziget alatt. Tudvalevőleg a lánchíd társulat azt a kedvezményt is nyerte volt, hogy míg a lánchíd iránti tulajdonjoga tart, egy mértföldnyi távolban ne legyen szabad hidat építeni.

*(A temesvári kereskedelmi és iparkamara) a miniszterium által véleményezés végett elébe terjesztett vasuti tervezetere nézve némely igen lényeges változtatást javasolt okt. 23-án tartott ülésében. Nagy-Becskerek nem Nagy-Kikindával, hanem egyenesen Temesvárral kötendő össze; a Bácság Erdélyvel való összekötése a hátszegi völgyön át, s a Duna áthidalása nem Bezdánál, hanem Erdőnél kell történni; végre Sziszeket is Károlyvárossal kell összekötni, mert e nélkül Fiume Triesttel nem fog versenyezhetni. Ez értelemben mind a miniszteriumhoz, mind az országgyűléshez kérvény fog beadatni.

*(Az első magyar gőzhajó-társaság) közelebb 3000 darab új részvényt bocsát ki 200 ftjával, s e 600 ezer forintot szállító-hajót szerez be.

Mi újság?

*(A képviselőház) okt. 30-án tartott ülésében a 10-ek bizottsága beadta véleményét Bőszörményi kiadását illetőleg. Elvül fölállítván, hogy olyan tettezt és szöért, a mit képviselőkhöz tesz, mond a képviselő, csakis az országgyűlés ítélhet felette; másnemű tetteitert mindannyiszor kiadandó az illető forumok kérelmére, — kiadatásá hozza javaslatba. Ekkor azonban elnök bejelen-ti, hogy Kossuth Lajostól levél érkezett, melyben tudatja, hogy ő hatalmazta föl Bőszörményit levele közlésére. Egyszersmind Bőszörményi is bemutatja Kossuthnak egy erre vonatkozó levelet. Ezeknek folytán a tárgyalás ez ügyben elhaszlatott, kinyomtatandók lévén előbb az új okmányok. — Ezután a belügyminiszter felelt Kovács László és Almásy Sándor interpellációjára. A kormány — ugymond — a törvényeket köteles védeni, s törvényt védett, minden Eger város ama végzését, melyben bizalmat szavazott Kossuthnak, ki az uralkodó-ház és hazánk öszeférhetlenségét kimondta, megsemmisíteni rendel, s ezt fogantatás végett Hevesmegyébe küldé. A megye azonban megtagadva a rendelet végrehajtasát, nem volt más eszköz, mint azt kir. birto által hajtatni végre. Mihelyt e czél el lesz érte, Hevesmegye önkormányzata — a miniszter egy hiszi, hogy mielebb — helyre fog álltatni. A többség helyeslő és választ. Kovács László meg-elégedett vele, de Almásy Sándor nem. Ő — mint mondá — azt hiszi, hogy a kormánynak nem volt joga a felfüggesztésre, s ezért új indítványt fog beadni. Hosszu és zajos vitaközös keletkezett e kérdésben.

*(Király Ő Felsőke) tiszteletré Párisban a városháznál okt. 28-án nagyszervi lakomát rendeztek. A lakoma vége felé Napoleon császár követező toasztot mondott: „Az ausztriai Császár s Erzsébet császárné egészségéért, kinek távollétét énlonken sajnálom, emelek poharat. Kérem Felsőkedet, fogadja ezen toasztot mély rokonszenvünk kifejezésé gyanánt, Felsőked személye, családja s országa iránt.“ — Király Ő Felsőke meg-ható hangon követező szavakkal válaszolt: „Sire! A Felsőked által réam imént mondott toaszt igen megható engem. Midőn nehány napelőtt Nancy-ban őseim sírját meglátogatám, nem fojtattam el egy ojahtómat. Ugyanis ezeket mondam magam-ban: Vajha ezen, egy nemeslekkü nemzet gondvi-seléseire bizott s írba eltemethetőnk mindazon vizsályokat, melyek a haladás és civilizáció pályáján való előmenetelre hivatott két országot egymástól elválasztották. Vajha egyetértésünk által jobb zálogat adhatnók a tartós békének, mely nélkül a nemzetek nem viragozhatnak! — Közönőnk Páris városának a részemeré készített fogadtatást; — mert napjainkban az uralkodók közt való barátságos viszonyok és jó egyetértés kétszeres értékkel bírnak, ha a rokonszenvnek a nép törekvései szolgálnak alapul. — A császár, a császárné, a császári hercege, Franciaország és Páris város jóllétére emelem poharamat!“ Ezen köszöntés alatt és utána is lelkes tetszés-nyilvánítások voltak hallhatók.

*(Dasewffy Ernőnek) közelebb az előkészületek zaja nélkül, csupán egy környék lakóinak jelenlétében emlékszóbrót emeltetett özevegye, a nagymihályi temetőben. Az emlék karszti márvány-granitból van, és felirata egy kis élettörténet. Krauzer Jakab pesti szobrász faragta Skalniczky rajza szerint.

*(Erdélyi fővárnyszéke) ujjörkor Pestre tététvén át, az igazságügyér felhívta Pest városát, hogy a kuria közelében alkalmas helyiségeket keresen.

*(Kossuth Lajos) harmadik levelét, melyet

a Napló nem közölt, közölte a „M. U.“ okt. 31-iki számában.

*(A pestvárosi hivatalnokok) fizetését 10–20 perczenttel fölemelték a nagy drágaság miatt, de csak nov. elsejétől aprilisig.

*(Gr. Széchenyi Ödön) előengedélyért folyamodott Buda városnál gőzgyel felállítására, melyt alagút közelében személyeket és árukat szállítana a várba.

*(Földváry Károly, a vitéz honvédezedet.) Kassán folyó hó 26-án a honvédek nagy ünneppely-vel fogadták. Az ezredesell Kassára fivére Sándor is megérkezett. Mivel az ezredes jöttét meg-érkezése előtt csak rövid idővel érkezett távsürgöny tudatta, a fogadtatás ünneppelyességét nem a nagy néptömeg, hanem csak a forró szeretet s a viszolnlatás öröme tette ünneppé. A lelkesülés nagy volt. A kilépő ezredes Döry János a honvédegylet nevében üdvözölte.

*(Wladár Tamás.) Deák-párti követjelölt Zemplében, a homonnai kerületben egyhangulag megválasztatott.

*(Napoleon császár mintaháza.) Napoleon császára világkiállításán saját tervezetti mintaháza-kat álltatott ki, melyek sok tekintetben figyelem-re-méltók; még inkább olyanokká teszik a császárnak tervei. Három szoba van bennök, melyekben egy család tisztességesen élhet, és az egész ház mindenesöly együtt 500 forintba kerül. Hihetetlen, de igaz. Azonban felvilágosításul hozzáteendő, hogy csak az államnak kerül annyiba, ki a hozzá való kelleketek más utakon, módokon szerzeheti meg, mint egy magán vállalkozó. Denique az államnak egy ilyen ház előállítására csak 500 forintjába kerül, s Napoleon császár azért elhatározta, hogy Páris egy részét beépíteti ilyen házakkal, s becsületes szegény családokat, kikre mocok vagy másnemű rosz nem bizonyítható, hausherreké tesz ezekben oly módon, hogy az illető 500 forintot, 20 év alatt kötelesek megteríteni kevés kamattal. Így egész országát beépítheti, s a népboldogítás eszkézyéket tehet annyit, a mennyit kivüle még nem tett egy uralkodó sem.

*(Őrült ember lapja.) Vasárnapi reggel egy ujj német lap első száma jelent meg Pesten, melyet a ki kézbe kapott, ugyan elcsodálkozhatott. Az egész a legszörnyűbb értelmelenségek zagyvaléka, minőhez hasonlót még alig nyomtatnak. Erre természetesen a városkapitánysság is figyelmes lett, nyomozást rendelt, s kisült, hogy a szerkesztő W—n, ki egymaga írta az egész lapot — örült. Most a Rökus-kórház elmebeteg osztályában van letartóztatva.

*(Csál.) Pár hét óta gróf Eszterházy Oszkár név alatt egy állítólagos jamaikai egyén tartózkodott a fővárosban; most kisült, hogy nem gróf hanem csaló.

*(Halldozás.) Howe Illés, a nálunk is annyira divatban jött varrógépek feltalálója, Massachussetts államban jobb létre szenderült. Eleinte egyszerű munkás volt, és sok ideig kellett küzde-nie, mig találmányával általános elismerésre ta-lált. Így lón aztán gazdaggá és több millió va-gyont hagyott hátra.

*(Károlyi Ő Felsőke) tiszteletré Párisban a városháznál okt. 28-án nagyszervi lakomát rendeztek. A lakoma vége felé Napoleon császár követező toasztot mondott: „Az ausztriai Császár s Erzsébet császárné egészségéért, kinek távollétét énlonken sajnálom, emelek poharat. Kérem Felsőkedet, fogadja ezen toasztot mély rokonszenvünk kifejezésé gyanánt, Felsőked személye, családja s országa iránt.“ — Király Ő Felsőke meg-ható hangon követező szavakkal válaszolt: „Sire! A Felsőked által réam imént mondott toaszt igen megható engem. Midőn nehány napelőtt Nancy-ban őseim sírját meglátogatám, nem fojtattam el egy ojahtómat. Ugyanis ezeket mondam magam-ban: Vajha ezen, egy nemeslekkü nemzet gondvi-seléseire bizott s írba eltemethetőnk mindazon vizsályokat, melyek a haladás és civilizáció pályáján való előmenetelre hivatott két országot egymástól elválasztották. Vajha egyetértésünk által jobb zálogat adhatnók a tartós békének, mely nélkül a nemzetek nem viragozhatnak! — Közönőnk Páris városának a részemeré készített fogadtatást; — mert napjainkban az uralkodók közt való barátságos viszonyok és jó egyetértés kétszeres értékkel bírnak, ha a rokonszenvnek a nép törekvései szolgálnak alapul. — A császár, a császárné, a császári hercege, Franciaország és Páris város jóllétére emelem poharamat!“ Ezen köszöntés alatt és utána is lelkes tetszés-nyilvánítások voltak hallhatók.

*(Dasewffy Ernőnek) közelebb az előkészületek zaja nélkül, csupán egy környék lakóinak jelenlétében emlékszóbrót emeltetett özevegye, a nagymihályi temetőben. Az emlék karszti márvány-granitból van, és felirata egy kis élettörténet. Krauzer Jakab pesti szobrász faragta Skalniczky rajza szerint.

*(Erdélyi fővárnyszéke) ujjörkor Pestre tététvén át, az igazságügyér felhívta Pest városát, hogy a kuria közelében alkalmas helyiségeket keresen.

(Kossuth Lajos) harmadik levelét, melyet a Napló nem közölt, közölte a „M. U.“ okt. 31-iki számában.

*(A pestvárosi hivatalnokok) fizetését 10–20 perczenttel fölemelték a nagy drágaság miatt, de csak nov. elsejétől aprilisig.

*(Gr. Széchenyi Ödön) előengedélyért folyamodott Buda városnál gőzgyel felállítására, melyt alagút közelében személyeket és árukat szállítana a várba.

*(Földváry Károly, a vitéz honvédezedet.) Kassán folyó hó 26-án a honvédek nagy ünneppely-vel fogadták. Az ezredesell Kassára fivére Sándor is megérkezett. Mivel az ezredes jöttét meg-érkezése előtt csak rövid idővel érkezett távsürgöny tudatta, a fogadtatás ünneppelyességét nem a nagy néptömeg, hanem csak a forró szeretet s a viszolnlatás öröme tette ünneppé. A lelkesülés nagy volt. A kilépő ezredes Döry János a honvédegylet nevében üdvözölte.

*(Wladár Tamás.) Deák-párti követjelölt Zemplében, a homonnai kerületben egyhangulag megválasztatott.

*(Napoleon császár mintaháza.) Napoleon császára világkiállításán saját tervezetti mintaháza-kat álltatott ki, melyek sok tekintetben figyelem-re-méltók; még inkább olyanokká teszik a császárnak tervei. Három szoba van bennök, melyekben egy család tisztességesen élhet, és az egész ház mindenesöly együtt 500 forintba kerül. Hihetetlen, de igaz. Azonban felvilágosításul hozzáteendő, hogy csak az államnak kerül annyiba, ki a hozzá való kelleketek más utakon, módokon szerzeheti meg, mint egy magán vállalkozó. Denique az államnak egy ilyen ház előállítására csak 500 forintjába kerül, s Napoleon császár azért elhatározta, hogy Páris egy részét beépíteti ilyen házakkal, s becsületes szegény családokat, kikre mocok vagy másnemű rosz nem bizonyítható, hausherreké tesz ezekben oly módon, hogy az illető 500 forintot, 20 év alatt kötelesek megteríteni kevés kamattal. Így egész országát beépítheti, s a népboldogítás eszkézyéket tehet annyit, a mennyit kivüle még nem tett egy uralkodó sem.

Heffő, okt. 28. „Az üldözött honvéd,“ harmadszor. Kedd, okt. 29. „Borgia Lucretia,“ Opera 3 felv. Zene-jét szerz. Donizetti.

Szerda, okt. 30. „Tedessek,“ Vígjáték 3 felvon. Irta Sardou, ford. Szerdahelyi.

Csütörtök, okt. 31. Az összes énekar-személyzet ja-vára: „Faust,“ Opera 5 felv. Zenedél szerz. Gounod.

Szerkesztői mondanivaló.

— Kolozsvár. K. K. Az érdekes czikkektől melóbb kö-zölni fogjuk. A tudósítást is köszönettel vettük.

— B.-F.-Kajár. N. A. A kérezzett czélra sajtóképeni alap nincs ugyan, valószíni azonban, hogy a benyújtandó kérvény egészen eredmény nélkül nem maradna; kísérletet mindenesetre lehet tenni.

— Sz.-Fehérvár. F. M. K. A. „P. U.“ reklamátt 30-ik száma végképf elfogyván, a kívánság nem volt teljesíthető. De rajta leszünk, hogy egy példányt szerezzünk belőle va-lahonnan, hogy ily hü, régi előfizetőknékn szolgálassunk vele, s lapjait teljessé tehesseik.

— F.-Csaj. F. S. A régi dal, ugy hiszszük közölhető lesz. Örülünk, hogy észreverteleink szivesen fogadtak.

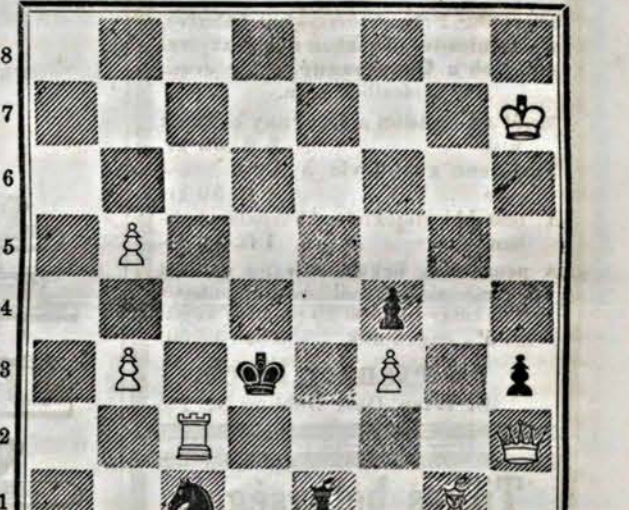
— Körösmező. S. Gy. A kívánt két számot elküldöt-tük. Egybíránt csodálkozunk a lapok gyorri kimaradásán, miután kiadóhivatalunk értesítése szerint, az ugyanoda járó másík példányt, mely ezzel egy községbe küldetik, mindig rendszeresen megérkezik, mi arra mutat, hogy a hiba nem itt van.

SAKKJÁTEK.

— (A pesti sakk-körben) ma, nov. 3-án d. u. 3 óraker sakk-tornát rendeznek, melyhez idege-nyeket is szivesen fogadnak.

414-dik sz. f. — Kling J.-től.

(Az angol tornában harmadik díjat nyert feladvány.)

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 408-dik számú feladvány megfejtése.

(Szirmay Jánostól, Königgörzbén.)

Világos.	Sötét.	Világos.	A)	Sötét.
1. Bc7—d7	d4—c2:A)	1.		Hal—h3
2. Vg8—d5†	Kd4—d5	2. Fc2—b3:		Kd4—c5
3. Hd6—e4†	Kd5—e4:	3. Hd6—c8		teszt. sz.
4. d2—d3†mat.		4. Vg8—d7†mat.		

Melyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Pesten: Rakovsky Aladár. — A pesti sakk-kör.

A 409-dik számú feladvány megfejtése.

(Klett Fülöptől, Ludvigsburgban.)

Világos.	Sötét.	Világos.	Sötét.
1. Fe6—d5	Kg6—f6:	1.	Kg6—h6:
2. Bh8—d8	teszt. sz.	2. Kg4—f5	Kh6—h5
3. Fv. B ad matot.		3. Bb5—h7†mat.	

Melyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festicsek Benno. — Pesten: Rakovsky Aladár. — A pesti sakk-kör

HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hetinaptar	Katholikus és protestáns naptar		Görög-orosz naptar		Izraeliták naptara		N a p		H o l d	
	hossza				kél nyug.					
November	October (6)	Marchesv.	t. p. ó. p. ó. p. ó. p. ó. p.	t. p. ó. p. ó. p. ó. p.	t. p. ó. p. ó. p.	t. p. ó. p. ó. p.	t. p. ó. p. ó. p.	t. p. ó. p. ó. p.	t. p. ó. p. ó. p.	
3 Vasár. F 21 Hupert p.	22 A 20 Albina	5 Abitol	220 34 6 46 4 40	298 1 este	10 11					
4 Hétfő Bor. Károly	23 Jakab	6 B. Jer elp.	221 34 6 48 4 38	309 53 1 7	11 8					
5 Kedd Imre hercege	24 Arethas	7 Áron	222 35 6 50 4 36	321 52 1 40	regg.					
6 Szerda Lénárd hitv.	25 Marczán	8 [dor]	223 35 6 52 4 34	334 4 2 9	0 9					
7 Pént. Engelbert psp.	26 Dömötör	9 Félb. San.	224 35 6 53 4 33	346 34 2 37	1 12					
8 Csütök Gottfried pjk.	27 Nestor	10 Amián	225 35 6 55 4 32	359 26 3 5	2 18					
9 Szom. Tivadar vért.	28 Terencz	11 Sab. Waj.	226 36 6 56 4 31	372 18 4 3	3 25					

Hold változásai. ☾ Holdtölte kedden, 12-én, 2 óra 26 perczkor reggel.

TARTALOM.

Damjanics János (arczkép). — Viharos éj. — Istené ügyem! (folyt.). — Vándorlásaim és élményeim Páriában (folyt. képpel). — Az új-caledoni vampyr (képpel). — A zölyom-lipesi vár (képpel). — Gayon sírja (képpel). — Agyafalva és az agyafalvi tér. — Egyveleg. — Tarház: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közleke-dés. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mon-danivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölő szerkesztő: Nagy Miklós.

Marhabetegségek és marhavész ellen,

mint kitűnő óvszer ajánlatik

a cs. kir. szabadalmazott

KORNEUBURGI MARHAPOR

mely a magyar cs. kir. ausztriai, a porosz királyi és szász királyi kormány által engedélyezett, a hamburgi, londoni, párisi, müncheni és bécsi ermekkel kitüntetett, és ő felsége az angol királyné, valamint ő felsége a porosz király főlovászmestere hivatalában eredménydus alkalmazása által kipróbáltatott.

Lovaknál: jó és aggodalmas mirigyves állapotban, nátha, horony és repkedő bőgtyűk és férgyek ellen; de különösen, hogy a lovak jó testessége és bátorodaga fenntartásuk.

Szarvasmarháknál: a beteges tejelőkülönítők az emésztés megakadályozása következtébeni kevés és rossz tejelés és teheneknél, úgy, hogy a por alkalmazása által a tej minősége feltűnőleg javíttatik; továbbá a vérteljes, felgyűlt és nádtálybetegség ellen, ugyazint a borjúsd alkalmazásával a por használata teheneknél igen hasznos, szintugy mint gyenge borjúk az által látásolag erősödnek.

Juhoknál: a májnadály és duqa megszüntetésére, ugymint az altest, minden bajai eloldósítására, mik helyeségen alapulnak.

Üditő-nedv (Restitutions-Fluid)

lovak számára

Kwizda F. J.-tól Korneuburgban.

Első Ferenc József ausztriai császár ő felsége által az ausztriai államok összes területére néve megengedőleg annak gyakorlati használatát s a magyar cs. kir. ausztriai egészségügyi hatóság által történt megvizsgálása után, egy kizárólagos szabadalommal látottat el, a lovak a legnagyobb megerőltetéssel járó munkában is a késő korig folytonosan vidám és jó erőben fenntartja, és különösen a nagyobb megerőltetések előtt és azok után a lovak megerősítésére szolgál.

Továbbá igen jeles szegédzszernek bizonyult be ezen nedv a lovak bűndésdés, csúsz, in-daganatok és megrándulásoknál stb., a mi fölül elismerőleg nyilatkoznak: **Auerperg hercege; Schönburg-Glauchau gróf; Csakó Agost; Csakó Zeno; Sprinzenstein; Khun grófok; Hartmann alezredes stb; Meyer W. főlovászmester és Langwirth M., az angol királyné ő felsége főállatorvosa; dr. Knauer, a porosz király ő felsége főállatorvosa; továbbá a cs. kir. ausztriai lovasság több osztálya.**

Mindig valódilig kaphatók:

Pesten: Török J. gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám, — Thallmayer A. és Társa, — Halbauer testvérek, — Glatz, J. — Kindl és Frühwirth és Rakodczay A. urnakál. — BUDAPEST: az udvari gyógyszerüzében.

Továbbá:

Abony: Lukács A. Aradon: Probst J. F., Tócsa és Freiberger. **A.-Maróton:** Edinger M. B.-Gyarmaton: Omaszta T. B.-Ujfalva: Vass Eug. Besztercebányán: Gollner F. Breztyóházyán: Güllner S. és fia. Brassón: L. J. és Hosszheim A. és Társa, Gyertyánfő J. és fia. Csáktornyan: Káráz A. Debrecezenben: Bignio J. és Csanak J. Deván: Lengyel G. D.-Földváron: Nadhara P. Eperjesen: Zsember József. Eszéken: Deszáthy I. Esztergomban: Bierbrauer C. J. Gyűngyósn: Koczianovich. Győrött: Lehrer F. és Bekker F. Jolván: Maletor A. Kolozsvárt: Wolff J. és Karavasy A. Kaposvárt: Kohn J. Komaromban: Belloni A., Ziegler és fia Kassán: Novelli A. Kőszegen: Bründl A. Luxoson: Krönetter. Mohácson: Kögl D. és Altmann. M.-Óvárott: Anton J. Miskolcon: Spuller József. Nagy-Becskereken: Nedelkovic és Deutsch testvérek. Nagy-Kápolnán: Fesselhofer F., Rosenfeld J., Rosenberg J. és Walisch J. N.-Varadon: Jánky A. Nyiregyháza: Reich és Pavlavics. Orosházán: Gabovits D. Pápan: Bermüller J. Pakson: Flórián J. Pécsen: Kiságyi és fia. Pozsonyban: Scherer Fül., Hachenberger testv., Wanitschek J. L. és Kovács J. R.-Szombathban: Hamaliár C. és Maletor J. Rosnyón: Posch F. J. Szekesfehérvárr: Legmann A. L. és Kovács P. Szegeden: Aigner C. Sziszeken: Dierich. Szolnokon: Horászky N. Sopronban: Paehover L., Müller B. és Flandorffer. Temesvárt: Maxer és Sailer. Babusnik A. Tiszolozon: Bukowsky A. C. Trencsenben: Weisz S. L. Uj-Aradon: Orth J. A. és Liszkovics A. Varadon: Halter F., Koterba B. Verőcén: Bész J. K., Veszprémben: Mayer, Tuszka, Láng J. Zala-Egerszezen: Kubinsky A. Zellen: Steyer urnakál.

Ovás: Hogy a t. ez közönség a hamisítványok megvételetől megóvjuk, ezen nével tudatjuk, hogy csak azon csomagok és üvegek a valódiak, a melyeken a korneuburgi kerületi gyógyszerüzár pecsétjével látható 2292 (2-6)

Beküldetett.

Néhány év óta a lótenyésztés mindinkább nagyobb lendületnek örvend s így a lovak értéke is kellőben méltányoltatik s azok kifejlődésére s ápolására nagyobb gond fordítatik; egy okosabb lótenyésztőnek sem fog a jövőben egyedül csak arra szorítkozni, hogy a lovak előleges ápolására fordítsa figyelmét, hanem iparkodik fog alkalmas higiéniai ázzal a természet működését előmozdítani. A sport irányában növekedő érdek szüköségnek találta e kézműves teljes felkutatását s nem ok nélkül: mert ezen higiéniai s cosmetikai szerszámok minden kívánalomnak meg nem felel, hanem azt minden tekintetben jóval felül is mltta. Ezen készítmény az, mely Ferencz József császár ő felsége által kizárólagos szabadalommal Restitutions-Fluid név alatt tüntetett ki, lovak számára Kwizda F. J.-tól Korneuburgban, mely meglopó eredménye által, magának gyorsan utat tört, s a legrendezettebb istállóba felvételre talált. Hogyha mi, azon számtalan, a készítő és szabadalomtulajonos Kwizda F. J. urhoz érkező elismerő iratokat keresztul lapozunk, a bel- s külföld legkitűnőbb kapacitásúval találkoznak; s mi több: a continensen tal is utat tört magának a cs. kir. szab. üditő-nedv, s az elismerés, melyben a fentebbi szer ő felsége az angol királyné udvari istállóiban részesítették nem kevesebb annál, — mind azon szakférfiak nyilatkozata, melyek az üditő-nedv hathatóságáról egyhangulag szólottak. A sok véleményezés ismétlése, mely a cs. kir. szab. üditő-nedv udvös használata által eléretett — messze vezetne bennünket, s mi megelégszünk azzal, hogy ha felemeljük: miszerint az üditő-nedv, külső bajoknál használva a legmeglepőbb eredményekhez vezetett, az hasító s erősítőleg hat. A megrendelési forrást illetőleg, lapunk mai számában megjelent hirdetésünre utalunk.

Figyelemreméltó hirdetés.

Minden családnak s különösen azoknak, kik kőszvény s eszús bantal-makban szenvednek. Minden felesleges ajánlatást, mely a Lairitz-féle erdelgyapot-gyártmányokat s készítményeket megilletné feleslegesnek tartván, tudatjuk, hogy Sigmund Jozsef főraktárában Pesten, város-ház-utca 1-ső sz. a., a „zöld koszorúhoz” egy füzetke létezik, mely a fentebbi gyártmányok keletkezését, ezen iparágak mibenlétét, valamint hasznos alkalmazását a fentebbi esetekben — tárgyalja — s ingyen szolgáltatik ki. Mielőtt tehát bárki e cikkekért pénzt adna ki, mindenkinek alkalom nyujtatik e kitűnő termények hathatóságáról meggyőződést szerezni. E füzetkehez van egyszerűsind csatolva, egy orvosilag hitelesített utasítás, mely az oly jótékony erdelgyapot vagy tüfenyő-füldök önkészítését foglalja magában.

A Lairitz-féle erdelgyapot-árak-raktára

2207 (4-12)

Remdában, a thüringi erdő mellett.

HECKENAST

zongora-terme.

Felbátorítva azon barátságos jóindulat által, melyet három éven át a Pacht János-féle zongorazület vezetése alatt élvezni szerencsém volt, f. évi október hó elején nóm Heckenast Karolina szül. Pacht társaságában a fentebbi cég alatt saját zongorarakart nyitottam Pesten, vácz-utca 1-ső szám alatt, 1-ső emelet 7-ik szam.

A bel- és külföld legbirneves gyártó zongora-teremben képviselve leendek, s törekedni fogok, hogy hangszereim kitűnősége, valamint a legolcsóbb árak által a nagyérdemű közönség sokszorosan tapasztalt bizalmát ez új vállalatomban is kiérdemljem s megőrizzem. Uj s átjártott zongorák eladtnak, kibéreltetnek, becséreltetnek s készpénzfizetés mellett megvásároltnak; valamint hangszerelem s a kijavítások minden nemel, melyekre néve a legjobb erők állanak rendelkezésemre, — önzéstelen előkezeséggel a legnagyobb készséggel elvállaltatnak s gyorsan teljesítetnek.

Heckenast Gusztáv.

2298 (2-6)

Épen most jelent meg, s Osterlamm Károlynál Pesten, s általa minden hiteles könyvtárunknál kapható:

Monumenta Hungariae Historica

MAGYAR

TÖRTÉNELMI EMLÉKEK

I. kötet:

Árpádkori oklevelek 1095 — 1301

az eredetiek után közlésezi

ifjabb Kubinyi Ferencz,

11 pecsét-rajzzal, s egy függelékkel, mely Béla király névtelen jegyzőjének Endlicher-féle kiadásaihoz javításokat foglal magában. Ára 4 forint. 2207 (1)

KÁNYA JÓZSEF

(előbb Böhm és Kánya)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a.,

ajánlja

minden évszakra

dúsan állított

legujabb bel- és külföldi

női-divatáru raktárát.

2287 (3-6)

5 font joféle s tisztalésű

kávé csak 2 ft. 80 kr.

5 font

Portorie-kávé . . . 3 ft. 40 kr. | Plant-Ceylon-kávé . . . 4 ft. 25 kr.
Arany-Java-kávé . . . 3 „ 80 „ | Cuba-kávé egész finom . . . 4 „ 50 „
Laguayra-kávé . . . 4 „ — „ | Gyöngy-kávé egész finom . . . 4 „ 75 „
továbbá:

Brasiliar rum, egy pint 1 ft., legfinomabb jamaikai-rum, Pecco-virág- és Souchong-thea, sardinák, mustár és sajt-féliek a legutányosb áron kaphatók Pesten,

Bauhofer és Jarmay-nál,

a két szerezesen- és Laudon-utca szögletén, 11-dik szám alatt.

Vidéki megrendelések a pénzüsszeg beküldése vagy utánvét mellett a leggyorsabban eszközölhetnek. 2288 (3-12)

Bemenet a két szerezesen-utczába: a vácz-utról a marokkói házzal szemközt.

Pest, november 10-én 1867.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy, négyezer hasábzott petti sor, vagy annak helye egyszeri írtatamál 10 krba, háromszori vagy többszori írtatamál csak 7 krba számíttatik. — Kiadó-hivatalkunk számára hirdetésnyeket elfogad Bécsben: Ooppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Hansenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden írtatás után 30 ujkr.

Földváry Károly.

Földvári Földváry Pál, nyugalmazott őrnagy, ki már 1770-ben főhadnagy volt s végig szolgálta az utolsó török és az egész francia háborut, sebekkel borított vitéz katoná volt s szolgálatának jobb részét a határőrvidéki székely ezredéknél töltötte. Többször nősült s számos gyermeket hagyott hátra. Harmadik neje Kampfenbergi Klunovic Katalin, egy horvátországi tábornok leánya volt. E harmadik nejétől 1809-ben november 26-kán Gyergyó-Szent-Miklóson (Csikszékben) születtek ikerfiai: Károly és Sándor.

Harczias ősök unokái voltak tehát ez ikertestvérek s a vitéz székely nemzet kebelében oly háboru évében születtek, mely az egész művelt világot megrendíté, — és ők mindketten méltók levének e jóslat-teljes körülményekhez, melyek bölcsőjüket körülölelték. Mindketten katonai intézetekben nyerték kiképeztetésüket s 1827-ben hadapródok lettek az ausztriai hadseregben.

Sándor egész 1845-ig szolgált s meg is nősült, feleségül vevén Dessewffy Zsófiát. A nagy forradalom kitörésekor már sok gyermek atyja volt; mégis, megértve az intő pillanatot, katonának állt s a 10 dik zászlóaljban kapitányrá neveztetett ki. Még azon év szeptember havában őrnagy lett s mint ilyen, Szegeden alakítá s tanítá és begyakorlár azon vitéz nemzetőri csapatot, mely függetlenségi harcunk történetében oly szép nevet szerzett magának. Perczel tábornok diesteljes bánáti táborozásában, ennek vezérele és parancsnoksága alatt, tekintélyes részt vett saját képezte szegedi hőseivel — különösen a római sánczok bevételénél és Koszpodinánál. — Huszonhárom kisebb és nagyobb ütközetben volt jelen s mint ezredes végezte be katonai pályáját. Aztán elitelték s később amnestiában részesült.

Károly, kit bajtársai és a forradalom történetirői hősök hősenek neveztek, — s ki-

nek képét ezuttal olvasóinknak bemutatjuk, — ezredével Erdélyben volt s már az 1834-ik év elején, mint mondani szokták, „character nélkül quietált,” és még azon év nyarán Maros-Vásárhelyt egy nemes kedélyű és művelt lelkű erdélyi főrangú hölgygyel: Túri Borbárával házasságra lépett.

Maros-Vásárhely még ez időben is, u. m. 1834-től egész 1848-ig az erdélyi társaskörök egyik tüzpontja s az ország ifjúságának gyűlhelye volt. Átalában véve e kor egész Európában a nyugalom és a társasági élet gyönyöreinek korszaka volt. Földváry Ká-

riban szokásos kaszinó-bálok, pompás estélyek s ragyogó kedélyű, szép nők társaságában csak úgy repült az idő; ez egész idő alatt házuk egyike volt a legkeresettebbeknek; neje igazi derék magyar gazdasszony; báljait és estélyeit még most is emlegetik.

1848-ban azonban, a mint az első honvédszervezkedés neszt vette — a nők kedvence, a finom fehér kezű s mindig utolsó divat szerint öltözö elegáns Földváry rögtön Pestre jön s a 3-dik zászlóaljba régi bajtársá, Damjanics parancsnoksága alá századosnak áll be.

Földváry Károly valódi tümenémény a forradalom történetében; a legnagyobb kényelemből a tábori élet nélkülözése közre rohanni, s a szalonok hajlékony tánczosából a legdhősiesebb dandár- és osztály-parancsnokká lenni, s mindezt oly gyorsan: — lehetlen, hogy a szemlélet bámulatba ne ejtse.

A mint ismét katoná lett, először is a ráczok ellen küldötték, hol legelső alkalommal Verseczen tüntette ki magát, mint három század parancsnoka. 1848. november havában a lagersdorf-alibunári csatateren neveztek ki őrnagynak.

Később a Görgei táborába ment kedves 3-ik zászlóaljával. Tudva van, hogy a tápió-bicskei csata roszul kezdődött honvédekre nézve; a csata fordulatát egyebek közt Földváry Károly személyes vitézségének lehetett főleg köszönni s Görgei még ott helyt a csatateren a 3-dik osztályu érdem-renddel tünteté ki, saját csapata előtt alezredessé és dandár-parancsnokká nevezte.

A peredi csatában ezredes és osztályparancsnok lett, s így minden előléptetése a csatateren történt. A legelső orosz foglyot saját kezeivel fogta el s nevetve mutatta honvédeknek a remegő kozákok!

A vácz csatában öt percz alatt két lovat, s tizenöt hónapig tartó honvédsége alatt összesen hét lovat lőttek ki alóla. Váczou

FÖLDVÁRY KÁROLY.